

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

دانشکده پزشکی

برنامه آموزشی

دوره کارآموزی پزشکی عمومی

دیسریخته بازنگری دوره پزشکی عمومی

کمیته بازنگری کارآموزی

مصوب کمیته برنامه ریزی دوره پزشکی عمومی

اسفند ماه ۱۳۹۱

ساختار کلی دوره

روش ارزیابی دانشجویان

ارزشیابی اعضای هیأت علمی

اهداف آموزشی دوره

منابع دوره

روش اطلاع رسانی در مورد دوره

روش آموزش دوره

روش ارزشیابی دوره

مدیریت دوره

کمیته بازنگری دوره کارآموزی از اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۹ فعالیت خود را شروع کرد. این کمیته با تشکیل ۳۶ جلسه در دانشکده، تمامی سعی خود را به کار گرفته تا در بستر بازنگری کلی دوره پزشکی عمومی و در چارچوب سند چشم انداز، مراحل طراحی و بازنگری کوریکولوم دوره کارآموزی را طی نماید. به دنبال ادغام دانشگاه علوم پزشکی ایران در دانشگاه علوم پزشکی تهران و بر اساس موافقت شورای مدیران گروه های آموزشی دانشکده مقرر گردید بازنگری دوره پزشکی عمومی بر اساس برنامه پزشکی ۹۰ به پردیس همت نیز تسری یابد. به منظور مشارکت هر دو پردیس دانشکده پزشکی در روند بازنگری دوره کارآموزی، جلسات مشترکی با حضور مسئولین محترم کارآموزی پردیس همت برگزار شد و نهایتاً در کارگاهی که در تاریخ ۲۵ خرداد ۹۱ با حضور اعضای محترم کمیته های بازنگری کارورزی و کارآموزی، معاونان محترم آموزشی بیمارستان های آموزشی، مسئولان محترم کارورزی و کارآموزی بخش ها/گروه ها، صاحب نظران آموزشی و مسئولان دوره پزشکی عمومی دانشکده برگزار شد به بوجه نقد و بررسی گذاشته شد. با توجه به مدل های مختلف کوریکولوم و مطالعاتی که در کشورهای مختلف صورت گرفته، اعضای کمیته به این نتیجه رسیدند که ساختار فعلی دوره کارآموزی از لحاظ تعداد واحدها و گردش های بالینی، حفظ شود و بیشتر تغییرات در روش های آموزش و ارزیابی کارآموز داده شده و نیز بر حضور فعال کارآموز در قالب تیم آموزشی درمانی و دادن مسئولیت بالینی به وی در بخش ها و درمانگاه های آموزشی تأکید شود. در این راستا کارآموز در دوره کارآموزی به گونه ای آموزش خواهد دید که توانایی های لازم را برای ورود به دوره کارورزی کسب نماید.

متن پیشنهادی برنامه مذکور پس از اصلاحات لازم بر اساس نتیجه کارگاه و پس از بحث و بررسی در سه جلسه کمیته برنامه ریزی دوره پزشکی عمومی، در تاریخ ۹۱/۱۲/۸ به تصویب و به مرحله اجرا در آمد. در این متن کلیاتی از ساختار دوره، اهداف کلی و اختصاصی و نیز روش های آموزش، ارزیابی دانشجوی، ارزشیابی هیأت علمی و چگونگی مدیریت و اطلاع رسانی در دوره کارآموزی آمده است. بخش ها و گروه های آموزشی باید برنامه های آموزشی خود را بر اساس کلیات مذکور و نیز شرایط محیط آموزشی خود تنظیم نمایند. امید است برنامه آموزشی مذکور با استفاده از نقطه نظرات تمامی اعضای محترم هیأت علمی گروه های آموزشی و بهره گیری از تجربیات ایشان تکمیل گردد.

برنامه آموزشی کلی دوره کارآموزی

مقدمه:

پس از تکمیل برنامه کلی دوره کارآموزی، انجام رایزنی‌های لازم با دست اندرکاران و تصویب برنامه در کمیته برنامه‌ریزی، هر یک از گروه‌ها/بخش‌های آموزشی برنامه آموزشی گروه/بخش خود را در چارچوب این برنامه کلی تهیه و پس از بررسی در کمیته کارآموزی و تصویب کمیته برنامه‌ریزی به مورد اجرا می‌گذارد.

ساختار کلی دوره:

۱. مدل کلی دوره کارآموزی بر مبنای آموزش حین کار همراه با سپردن تدریجی مسئولیت بالینی^۱ به کارآموز در بخش‌های آموزشی است، به نحوی که منجر به تغییر رفتار پایدار در او شود. سطح مسئولیت در هر بخش با رعایت مفاد برنامه و توافق بخش/گروه مربوط با کمیته کارآموزی متفاوت می‌باشد.
۲. کارآموز در بخش‌های بالینی، عضوی از تیم آموزشی درمانی است. این امر به معنای انجام مستقل امور توسط کارآموز نیست، بلکه تمامی فعالیت‌های کارآموزان در قالب تیم آموزشی درمانی و تحت نظارت مستقیم سطوح بالاتر می‌باشد.
۳. نحوه چرخش بالینی کارآموزان به شرح جدول پیوست می‌باشد.
۴. در برنامه جدید، کارآموزان در بعد از ظهر روزهای حضور در بخش‌های بالینی کلاس درس برای واحدهای نظری نخواهند داشت و به عنوان عضوی از تیم آموزشی درمانی و بر اساس برنامه ارائه شده توسط گروه/بخش در بیمارستان حضور خواهند یافت. به این منظور کلاس‌های آموزشی نظری دروس پزشکی قانونی، سم شناسی و آمار حیاتی به صورت یک بلوک فشرده در ابتدای دوره کارآموزی ارائه می‌شود.
۵. در مورد بخش‌های انتخابی تا زمان ورود اولین گروه کارآموزان پزشکی برنامه پزشکی ۹۰ به دوره کارآموزی (اسفند ۱۳۹۳)، مدت ۱ ماه از طول دوره کارآموزی به بخش‌های انتخابی اختصاص داده می‌شود. جزییات نحوه جایابی، عناوین چرخش‌های انتخابی و دستورالعمل اجرایی این دوره‌ها توسط کمیته کارآموزی تعیین و پس از تصویب کمیته برنامه‌ریزی به مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

اهداف آموزشی دوره:

هدف کلی:

در راستای تربیت یک پزشک عمومی منطبق با تعریف ارائه شده در سند چشم انداز بازنگری دوره پزشکی عمومی دانشگاه، هدف این برنامه تربیت کارآموزی است که ضمن پایبندی به اصول اخلاق پزشکی و رفتار حرفه‌ای و دارا بودن اعتماد به نفس، از طریق حضور در بخش‌های بالینی و فعالیت در قالب تیم آموزشی درمانی، توانایی‌های لازم و زیربنای علمی برای ورود به مرحله کارورزی را کسب نماید.

¹ Clinical Responsibility

پیامدها و اهداف آموزشی اختصاصی:

۱. انتظار می‌رود کارآموز در پایان دوره کارآموزی توان‌مندی‌های پایان این دوره، که بر اساس سند توان‌مندی‌های دانش‌آموختگان دوره پزشکی عمومی دانشگاه علوم پزشکی تهران تنظیم شده است را کسب نماید. (پیوست ۲)

محورهای این توان‌مندی‌ها عبارتند از:

۱. مهارت‌های بالینی
 ۲. مهارت‌های برقراری ارتباط
 ۳. مراقبت از بیمار (تشخیص، درمان، توانبخشی)
 ۴. ارتقای سلامت و پیشگیری
 ۵. رشد فردی
 ۶. تعهد حرفه‌ای، اخلاق و حقوق پزشکی
 ۷. مهارت‌های تصمیم‌گیری، استدلال و حل مسأله
 ۸. نظام سلامت و نقش پزشک در آن
۲. هر یک از بخش‌ها/گروه‌های آموزشی بر اساس ویژگی‌های رشته خود و در چارچوب توان‌مندی‌های پایان دوره کارآموزی، در هر یک از این محورها اهداف اختصاصی بخش/گروه خود را تدوین می‌کنند.
۳. انتظار می‌رود در پایان این دوره، کارآموز در زمینه مراقبت از بیماران زیربنای دانشی مورد نیاز برای تشخیص و مراقبت از بیماران مبتلا به تظاهرات بالینی بیماری‌های شایع را کسب کند. (پیوست ۵)

روش‌های آموزشی دوره:

آموزش کارآموزان شامل دو بخش اصلی می‌باشد: آموزش نظری و آموزش بالینی

آموزش واحدهای نظری:

برای آن دسته از دروسی که واحدهای نظری تعریف شده (مانند جراحی نظری یا بیماریهای کودکان نظری، زنان نظری و ...) دارند، آموزش این واحدها طبق چارچوب کلی دانشکده و توسط گروه‌های آموزشی ذی‌ربط انجام می‌شود. محتوای آموزشی این جلسات باید متناسب با نیاز کارآموز بوده و از ارائه مباحث تخصصی و فوق تخصصی حتی الامکان پرهیز شود. حداقل محتوای آموزشی مورد انتظار با حفظ سقف ساعات تعیین شده، آموزش نظری بیماری‌های شایع، تظاهرات بالینی شایع و رویکرد به آنها است.

به این منظور لازم است گروه‌های آموزشی ذی‌ربط با در نظر گرفتن سرفصل‌های بازنگری و توجه ویژه به تظاهرات بالینی شایع نسبت به بازنگری محتوا و روش‌های آموزشی و ارزشیابی این واحدها اقدام کنند.

علاوه بر این لازم است گروه‌ها برای ارائه واحدهای نظری از روش‌های نوین آموزشی (...، TBL^۲, E-learning) استفاده کنند.

برنامه‌ریزی برای ایجاد انگیزه حضور دانشجویان در کلاس‌ها برعهده گروه‌های آموزشی است.

² E-Learning: آموزش مبتنی بر الکترونیک

³ Team based learning: آموزش مبتنی بر تیم

آموزش بالینی:

آموزش بالینی شامل دو قسمت "آموزش رسمی" و "آموزش حین کار" می‌باشد.

آموزش رسمی:

۱. آموزش رسمی کارآموزان شامل آموزش‌های مشخص نظری و عملی مورد نیاز برای رسیدن به سطح مورد انتظار تعریف شده در حیطه‌های مختلف توان‌مندی‌ها است. موارد آموزش رسمی در برنامه چرخش کارآموزان مشخص و بر اساس اهداف آموزشی تعیین شده (در هر سه حوزه دانشی، نگرشی و سایکوموتور) و انتظارات برنامه درسی جدید از چرخش مذکور می‌باشد.
۲. هر یک از بخش‌ها/گروه‌های آموزشی مسوول آموزش رسمی تعداد مشخصی از تظاهرات شایع بالینی می‌باشد. به این منظور تظاهرات شایع بالینی بر حسب تناسب موضوعی بین گروه‌های آموزشی تقسیم شده و به گونه برنامه ریزی می‌شود تا کارآموزان در طول دوره کارآموزی آموزش رسمی در مورد تمامی این تظاهرات شایع داشته باشند.
۳. در آموزش رسمی تظاهرات بالینی شایع مربوط به هر بخش، بر روی چگونگی دارو درمانی، تغذیه، اقدامات حمایتی و بازتوانی، اصول مراقبت و پیشگیری و در صورت امکان طب مکمل و جایگزین تأکید لازم صورت می‌گیرد.
۴. در ارایه آموزش رسمی دوره کارآموزی از روش‌های تعاملی نظیر کار در گروه‌های کوچک و آموزش‌های مبتنی بر مسأله نظیر Case Based Discussion و نیز از روش‌های خودآموزی و آموزش الکترونیکی هم استفاده می‌شود.
۵. آموزش رسمی نباید تداخلی با آموزش حین کار یا برنامه‌های مشترک گروه/بیمارستان که حضور کارآموزان در آنها ضروری است داشته باشد. به این منظور لازم است به گونه ای برنامه‌ریزی شود تا در زمان انجام راندهای بالینی، درمانگاه یا اتاق عمل، کنفرانس‌های بیمارستانی و یا گزارش صبحگاهی، جلسات آموزش رسمی برگزار نشود تا امکان حضور کارآموز در آموزش حین کار فراهم شود.
۶. برای هر یک از مهارت‌های عملی بالینی متولی آموزش رسمی از میان بخش و گروه‌های آموزشی تعیین می‌شود. این متولی که مشترک بین دوره کارآموزی و کارورزی است، مسوول طراحی برنامه آموزشی رسمی مهارت‌های بالینی (شامل مشارکت در آموزش در مرکز مهارت‌های بالینی، تکمیل آموزش در دوره کارآموزی یا کارورزی، تعیین حداقل مورد نیاز برای کسب مهارت‌های لازم، تعیین روش‌های ارزشیابی) و در نهایت تأیید کسب مهارت مورد نظر در دوره کارآموزی است.
۷. به منظور آماده سازی بهینه کارآموزان برای یادگیری مهارت‌های بالینی پایه، نحوه گرفتن شرح حال، روش یادگیری در محیط بالینی و...، کارآموزان در نیمسال اول دوره کارآموزی، حداکثر به مدت یک روز در هفته در اختیار برنامه‌های متمرکز آموزشی که توسط متولیان تم‌های طولی مرتبط و با مشارکت گروه‌های آموزشی خواهند بود.
۸. به منظور نشان دادن نقش علوم پایه در کمک به حل مشکلات بالینی بیماران، در ارائه آموزش دوره کارآموزی در موقعیت‌های مناسب از حضور اعضای هیأت علمی علوم پایه به اشکال مختلف از جمله برگزاری کلاس‌های مشترک علوم پایه و بالینی، حضور اعضای هیأت علمی علوم پایه در راندهای بالینی یا سایر اشکال استفاده می‌گردد.

آموزش حین کار:

کلیات:

۱. با توجه به محیط‌های آموزشی مختلف در بیمارستان‌ها و بخش‌های آموزشی، آموزش حین کار در بخش‌های بالینی به سه بخش آموزش در بخش بستری، آموزش در درمانگاه و آموزش در کشیک تقسیم می‌گردد. آموزش حین کار به معنای تمرین مراقبت از بیمار و انجام مهارت‌های تعیین شده بعد از ارائه آموزش رسمی و در جریان ارائه خدمات پزشکی به بیماران است.
۲. نحوه آموزش حین کار باید با آموزش رسمی و تمامی آموزش‌های تم‌های طولی هماهنگی و مطابقت لازم را داشته باشد. مسؤلیت اصلی انجام موارد آموزش حین کار در زمان حضور کارآموزان با آنها است و کارورزان، دستیاران تخصصی و فوق تخصصی و اساتید برای آن موارد نقش نظارتی دارند. واگذاری مسؤلیت به کارآموز در آموزش حین کار با در نظر گرفتن سلامت بیمار صورت می‌گیرد.
۳. جزئیات مسؤلیت و نقش کارآموز و شیوه ارزیابی و برنامه زمان‌بندی آموزش حین کار در ابتدای هر بخش، در اختیار کارآموز قرار داده می‌شود. در این چارچوب لازم است تا ارتباط کارآموز با سطوح بالاتر از خود کاملاً مشخص شده باشد.
۴. شرایط محیط باید برای آموزش حین کار آماده باشد تا کارآموز احساس کند به عنوان عضوی از تیم درمانی آموزشی، در این محیط آموزش می‌بیند.
۵. حضور کارآموز مشابه دیگر اعضای تیم آموزشی درمانی و بر اساس ساعات کار مصوب در هر یک از بیمارستان‌های آموزشی می‌باشد و ساعات ویزیت کارآموز در شروع و پایان براساس برنامه تنظیمی بخش می‌باشد و کارآموز موظف است تا سقف زمانی مذکور در قالب تیم درمانی (کارورز، دستیار، عضو هیأت علمی) در بیمارستان مشغول به فعالیت باشد.
۶. در بخش‌هایی که امکان برنامه‌ریزی جهت کارآموزان در قالب کلینیک ویژه وجود دارد، کارآموز در این بخش‌ها موظف به حضور در برنامه‌های مربوط تا ساعت معین شده است.

آموزش در بخش‌های بستری:

۱. برنامه‌ریزی چرخش‌های کارآموزان در بخش‌های بالینی به گونه‌ای می‌باشد تا حداکثر تناسب را با نیازهای آموزشی کارآموز داشته باشد. به این منظور لازم است گروه‌های آموزشی در هنگام برنامه‌ریزی آموزشی چرخش خود، این بخش‌ها را شناسایی و سهم بیشتری از آموزش کارآموزان را به آنها اختصاص دهند.
۲. در هر یک از بخش‌های آموزشی، کارآموزان مسؤول یک و یا تعداد محدودی بیمار (بیماران غیر پیچیده و ترجیحاً بیمارانی با تظاهرات بالینی شایع^۴) در قالب تیم بالینی هستند، تا از طریق پذیرش مسؤولیت مراقبت از بیمار، تحت نظارت مستقیم سطوح بالاتر (کارورز، دستیاران و اعضای هیأت علمی) با دریافت بازخورد مناسب از سطوح بالاتر آموزش‌های لازم را دریافت کنند.
۳. برنامه ریزی کاری بخش به گونه‌ای باشد تا شرایط لازم برای برعهده گرفتن مسؤولیت بالینی متناسب با سطح کارآموزان را فراهم آورد. در این چارچوب زمان برگزاری راندهای کاری دستیاران تخصصی و فوق تخصصی

⁴ Common Clinical Presentation

- (راندهایی که برای پیشرفت مداوای بیمار صورت می گیرد)، نباید به گونه ای برنامه ریزی شود که مانع ویزیت مستقیم بیماران توسط کارآموزان و معرفی بیمار توسط آنان به تیم ارایه مراقبت بیمار گردد.
۴. برنامه ریزی بخش باید به گونه ای باشد که انجام مسئولیت های بالینی توسط کارآموز متناسب با سطح انتظارات تعریف شده از وی بوده و از سپردن امور درمانی صرفاً به خاطر رفع کمبودهای پرسنلی بخش پرهیز شود.
۵. برنامه ریزی بخش باید به گونه ای باشد تا کارآموز به عنوان یک عضو فعال تیم آموزشی درمانی، مسئولیت انجام ویزیت روزانه، گردآوری، ثبت و ارائه اطلاعات بیمار خود، پیگیری امور بیمار، معرفی بیمار در جریان راندهای بالینی، تفسیر داده های به دست آمده، پیشنهاد پلان تشخیصی - درمانی مربوط به مراقبت بیمار و مشارکت در ارایه آموزش های لازم به بیمار در سطح کارآموز را برعهده داشته باشد. کلیه اقدامات فوق باید تحت نظارت مناسب سطوح بالاتر (اعم از کارورز، دستیاران تخصصی و فوق تخصصی و اعضای هیأت علمی) انجام گیرد.
۶. لازم است تا انگیزه و شرایط مناسب در بخش ها برای سوق دادن کارآموز به سمت خود آموزی و استفاده مناسب از منابع و رفرانس های موجود فراهم شود.
۷. لازم است کارآموز پروسیجرهای متناسب با سطوح تعریف شده در سند توانمندی های دانش آموختگان در پایان دوره کارآموزی را در بخش مربوطه، با رعایت حقوق بیمار و تحت نظارت مناسب سطوح بالاتر (اعم از کارورز، دستیاران تخصصی و فوق تخصصی و اعضای هیأت علمی) انجام دهد. این امر باید به گونه ای باشد که منجر به اختلال در دریافت خدمات سلامت مطلوب توسط بیمار نگردد.
۸. در راندهای آموزشی، کارآموز پاسخگویی مراقبت ها و آموزش های مورد نیاز بیمار خود می باشد.
۹. برنامه ریزی بخش به گونه ای باشد که حداقل یک روز در هفته به گزارش های صبحگاهی کارآموزی - کارورزی اختصاص داده شود. در جریان این گزارشات صبحگاهی کارآموز همراه با کارورز، مسؤول معرفی بیمار، ارایه تحلیل و در نهایت جمع بندی بیمار در ابعاد تشخیصی و مراقبتی بوده و بازخورد لازم را در خصوص عملکرد خود به شیوه مناسب و بر اساس اصول بازخورد دریافت می کند.
۱۰. کارآموزان باید بازخورد مناسب در مورد عملکرد خود را در طول دوره چرخش به ویژه در جریان راندهای بالینی از سطوح بالاتر (اعم از کارورزان، دستیاران تخصصی و فوق تخصصی و اعضای هیأت علمی) و با رعایت اصول ارایه بازخورد دریافت کنند.

آموزش در درمانگاه ها:

۱. برنامه ریزی گروه های آموزشی باید به گونه ای باشد که میزان حضور کارآموزان و تعداد درمانگاه هایی که با اهداف آموزشی پزشک عمومی (تظاهرات بالینی شایع) منطبق است، افزایش یابد.
۲. در درمانگاه های آموزشی باید به گونه ای برنامه ریزی شود تا کارآموزان به عنوان یک عضو تیم درمانی، متناسب با سطح توانمندی تعریف شده، بیماران را در برخورد اول ویزیت کنند. در هر حال لازم است ویزیت این بیماران تحت نظارت مستقیم سطوح بالاتر انجام شود.
۳. انجام پروسیجرهای تشخیصی - درمانی در درمانگاه در چارچوب اهداف تعیین شده در پایان دوره کارآموزی بر اساس سند توانمندی های دانش آموختگان و با رعایت حقوق بیمار در دریافت خدمات مطلوب سلامت باید توسط کارآموز و تحت نظارت مناسب سطوح بالاتر انجام شود.

۴. برنامه‌ریزی گروه‌های آموزشی باید به گونه‌ای باشد که کارآموز در چارچوب تیم درمانی در ارائه آموزش‌های لازم به بیمار در زمینه چگونگی مصرف داروها، توصیه‌های تغذیه‌ای، اقدامات پیشگیرانه و حمایتی مشارکت نماید.
۵. کارآموزان باید بازخورد مناسب در مورد عملکرد خود در تیم درمانی را از سطوح بالاتر و با رعایت اصول آرایه بازخورد دریافت نمایند.

آموزش در کشیک‌ها:

۱. برنامه‌ریزی کشیک کارآموزان باید به گونه‌ای باشد که کارآموزان همراه با کارورزان، در ویزیت بیماران، گردآوری اطلاعات از بیمار، تفسیر داده‌های به دست آمده، تعیین مراقبت مورد نیاز (اعم از تشخیصی و درمانی) و آرایه آموزش‌های لازم به بیمار، با رعایت شرایط اضطراری و فوریتی حاکم بر محیط‌های اورژانس و بخش در ساعات کشیک، مشارکت داشته باشد. شرح وظایف کارآموزان از طرف گروه/بخش‌های آموزشی به کارآموزان اعلام می‌شود.
۲. برنامه‌ریزی گروه‌های آموزشی باید به گونه‌ای باشد که از سپردن امور درمانی صرفاً به خاطر رفع کمبودهای پرسنلی در کشیک به کارآموزان پرهیز شود.
۳. کارآموزان باید بازخورد مناسب در مورد اجزای مختلف عملکرد خود را از سطوح بالاتر و با رعایت اصول آرایه بازخورد دریافت نمایند.
۴. بیمارستان‌ها باید امکانات رفاهی لازم جهت گذراندن کشیک کارآموزان را متناسب با مدت زمان در نظر گرفته شده برای کشیک مهیا کرده تا کارآموزان در زمان کشیک از آنها استفاده کنند.
۵. تعداد کشیک کارآموزان در هر بخش با توجه به نیاز آموزشی و پتانسیل آن بخش توسط گروه/بخش تعیین می‌شود که باید در روتیشن‌های ماژور حداقل ۲ و حداکثر ۴ کشیک در ماه باشد.

روش ارزشیابی:

ارزشیابی کارآموز:

اصول ارزشیابی

۱. گروه‌های آموزشی همسان موضوعات مورد ارزشیابی، روش‌های ارزشیابی کارآموز و سهم هر یک از روش‌ها در ارزیابی نهایی وی را تعیین و به روشنی اطلاع‌رسانی می‌نماید.
۲. گروه آموزشی علاوه بر اجرای روش‌های ارزشیابی تعیین شده، مستندات مربوط به اجرا و جمع‌بندی نتایج ارزشیابی‌ها را جمع‌آوری می‌نماید.

ارزشیابی دانش نظری

در دوره کارآموزی دانش نظری در دو حیطه مورد ارزیابی قرار می‌گیرد:

۱. ارزشیابی واحدهای نظری نظیر بیماری‌های کودکان نظری، جراحی نظری و... طبق قوانین آموزشی دانشکده مورد ارزیابی قرار می‌گیرد.
۲. ارزشیابی دانش نظری کارآموزان در بخش‌های بالینی، بر مبنای تظاهرات شایع بالینی تعریف شده، محتوای مشخص شده در راهنمای یادگیری مربوط به هر بخش، و با توجه به سطوح بالای یادگیری (تاکسونومی بالاتر) و درجه سختی مناسب می‌باشد و توصیه می‌شود از انواع مختلف آزمون‌های کتبی (تشریحی، صحیح و غلط، چند گزینه‌ای و...) استفاده گردد.
۳. سهم ارزشیابی نظری کارآموزان در بخش‌های بالینی نباید بیش از ۵۰ درصد نمره نهایی ارزیابی کارآموزان باشد.

ارزشیابی عملکردی Performance based assessment

۱. در پایان چرخش داخلی، جراحی، کودکان و زنان، آزمون عملی و ایستگاهی (OSCE) برگزار می‌شود. در مورد سایر چرخش‌های دوره کارآموزی نیز توصیه می‌شود از این روش ارزشیابی استفاده شود.
۲. محتوای ارزشیابی عملکردی باید منطبق با سند توان‌مندی‌ها، برنامه دوره کارآموزی مربوطه و تظاهرات شایع بالینی باشد.
۳. توصیه می‌شود در مواردی که بخش‌های آموزشی متعدد باشد آزمون‌های نظری و OSCE به صورت مشترک انجام شود.

ارزشیابی در محیط کار workplace based assessment

۱. در تمامی بخش‌های آموزشی Global Rating Form مبتنی بر محورهای سند توان‌مندی‌ها، به عنوان یکی از روش‌های ارزشیابی کارآموز، مورد استفاده قرار می‌گیرد. این فرم پس از مشورت با بخش‌های آموزشی، توسط کمیته کارآموزی تهیه می‌شود.

۲. Global Rating Form در پایان هر چرخش بالینی، توسط عضو هیأت علمی مربوط با نظرخواهی از رده‌های مختلف آموزش دهنده انجام می‌شود. سهم این ارزشیابی حداکثر ۵۰٪ ارزشیابی نهایی کارآموز می‌باشد.
۳. توصیه می‌شود در بخش‌های آموزشی از روش‌های Case Based Discussion، Mini-CEX و DOPS با هدف ارزشیابی تکوینی استفاده شود.
۴. علاوه بر موارد مذکور، امکان استفاده از روش‌های ارزیابی دیگر بر اساس صلاحدید بخش‌ها، در طول مدت حضور کارآموز در بخش امکان‌پذیر است.

ارزشیابی اعضای هیأت علمی:

ارزشیابی عملکرد آموزشی اعضای هیأت علمی، طبق آیین نامه ارزشیابی کیفیت عملکرد عضو هیأت علمی و تحت نظارت و مدیریت دفتر ارزشیابی در دانشکده پزشکی انجام خواهد شد. این ارزشیابی با استفاده از فرم‌های استاندارد و با نظرخواهی از کارآموز، کارورز، و همکاران و مسئولین آموزشی انجام خواهد شد. نتایج این ارزشیابی به صورت محرمانه در اختیار اعضای هیأت علمی قرار می‌گیرد.

ارزشیابی دوره:

هدف:

پایش دوره کارآموزی به منظور ارتقا کیفیت دوره جهت رسیدن به اهداف برنامه بر اساس سند چشم‌انداز بازنگری دوره پزشکی عمومی می‌باشد که این امر از طریق بررسی کلیات و جزئیات طرح درس و برنامه‌های چرخش‌ها صورت خواهد گرفت.

اصول کلی:

۱. طراحی ارزشیابی اجرای دوره کارآموزی بر اساس برنامه درسی دوره بر عهده کمیته کارآموزی است.
۲. کمیته کارآموزی مسئول طراحی سوالات (بر اساس اصول اولیه تعیین شده توسط کمیته ارزشیابی و با همفکری گروه‌های آموزشی و معاونت‌های آموزشی بیمارستان‌ها) می‌باشد.
۳. کمیته کارآموزی مسئول اجرا و بهبود نظام ارزیابی دوره کارآموزی می‌باشد.
۴. معاونت آموزشی هر یک از بیمارستان‌های آموزشی مسئول پیگیری و نظارت بر روند ارزشیابی چرخش‌های بالینی با همکاری/توسط بخش‌های آموزشی می‌باشد.
۵. ارزشیابی به صورت سیستماتیک و مستمر و با استفاده از شیوه‌های متعدد ارزیابی (از جمله تکمیل فرم، مصاحبه، مشاهده و ...) در سطوح مختلف (کارآموزان، کارورزان، اعضای هیأت علمی و دانش‌آموختگان) انجام می‌شود.
۶. ارزشیابی با استفاده از سامانه‌های تحت وب از جمله سامانه پژوهش‌های پیمایشی دانشگاه در پایان هر بخش انجام می‌شود.
۷. مسئول کارآموزی هر بخش به عنوان مسئول ارزیابی منصوب می‌گردد.
۸. نتایج ارزیابی بخش (ترجیحاً همراه با تجزیه و تحلیل آن) به صورت منظم با نظارت رییس بخش به معاونت آموزشی بیمارستان و از طریق آن به کمیته کارآموزی دانشکده ارایه می‌شود.
۹. گزارش نهایی ارزیابی دوره همراه با تجزیه و تحلیل آن توسط کمیته کارآموزی به کمیته ارزشیابی و کمیته برنامه‌ریزی دوره ارائه می‌گردد.

منابع دوره

الف: نظری

۱. تأکید بر استفاده از منابع و کتب قابل دسترس است و تدوین درسیه به عنوان رفرانس دانشجویان مورد نظر نیست.
۲. انتخاب کتب و فصول انتخابی آنها در هر درس با مدیریت دبیرخانه بازرنگری و کمیته‌ها، توسط گروه‌های آموزشی و با هماهنگی مدرسان و منابع معرفی شده توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صورت می‌گیرد. در هر حال به گونه‌ای برنامه‌ریزی می‌شود تا از میان تعداد محدودی از منابع، برای کلیه مباحث یک درس یا سهمی از مباحث منبع امتحانی معرفی شود. در صورت وجود راهنمای کشوری، در نظر گرفتن آن به عنوان منبع مورد توصیه قرار گیرد.
۳. منابع به دو شکل "منابع امتحانی" و "منابع برای مطالعه بیشتر" توسط گروه/بخش معرفی می‌شوند که سؤالات آزمون نظری تنها از منابع امتحانی طرح می‌گردند.
۴. در مورد منابع ترجمه شده، کتاب به زبان اصلی انتشار یافته به عنوان منبع معرفی می‌شود.
۵. در مورد هر رفرانس، آخرین نسخه قابل دسترس کتب منبای معرفی است. در هر دوره برگزاری دوره، منابع از جهت مناسب بودن و روزآمدی مورد ارزیابی و در صورت نیاز بازبینی قرار می‌گیرد.
۶. این منابع از لحاظ سطح و حجم باید متناسب دانشجوی پزشکی عمومی باشند به گونه‌ای که بر موضوعات محوری^۵ دوره تأکید نمایند و از ورود به جزئیات و محتوای تخصصی پرهیز شود.
۷. تدوین راهنمای مطالعه^۶ برای دروس توسط کمیته‌ها/گروه‌ها که با توجه به اهداف دوره، فصول انتخابی از کتب مختلف را مشخص می‌کند، ضروری است.

ب: بالینی

۱. در مورد آموزش تظاهرات بالینی شایع، مهارت های بالینی و مراقبت بیمار منابع توسط گروه آموزشی ارائه می‌شود.

اطلاع رسانی دوره

۱. برای اطلاع رسانی صحیح در مورد اهداف، روش‌های آموزشی و ارزشیابی کارآموزان و دوره، راهنمای دوره تدوین و در اختیار مدیران گروه‌های آموزشی، مسئولان دوره کارآموزی، اعضای محترم هیأت علمی و کارآموزان قرار می‌گیرد.
۲. به منظور اطلاع رسانی مناسب و سریع در مورد دوره، وب سایت دوره پزشکی راه‌اندازی و تمامی اطلاعات از این طریق در اختیار اعضای محترم هیأت علمی و کارآموزان قرار می‌گیرد.
۳. در مراسم جشن روپوش سفید و مراسمی از این قبیل، به کارآموزانی که در بدو ورود به دوره کارآموزی هستند اطلاع رسانی خواهد شد.

⁵ Core content

⁶ Study guide

۴. در شروع هر چرخش بالینی راهنمای دوره که شامل اهداف چرخش بالینی مورد نظر، روش آموزشی چرخش، برنامه کارآموز در چرخش مربوطه، وظایفی که بر عهده دارد و نیز فهرست تظاهرات بالینی مربوط به چرخش، روش ارزیابی کارآموز، روش ارزشیابی برنامه آموزشی، رفرانس‌ها و ... است، در اختیار کارآموز قرار داده می‌شود.

مدیریت دوره

۱. ایجاد هماهنگی بین گروه‌های آموزشی درگیر در بازنگری دوره کارآموزی، اخذ تصمیمات کلی مورد نیاز در خصوص بازنگری دوره و نیز اصلاحاتی که در مسیر اجرای برنامه بازنگری شده ضروری به نظر می‌رسد بر عهده کمیته کارآموزی دانشکده، به عنوان زیرمجموعه کمیته برنامه‌ریزی دوره پزشکی عمومی می‌باشد.

۲. کمیته کارآموزی با تمامی معاونان آموزشی بیمارستان‌ها، گروه‌های آموزشی و متولیان تم‌های طولی در ارتباط می‌باشد. ۳. در هر یک از بیمارستان‌های آموزشی معاونت آموزشی بیمارستان مسؤل پیگیری برنامه‌ریزی آموزشی و نظارت بر حسن اجرای برنامه تدوین شده در بخش‌های آموزشی می‌باشد.

۴. در هر یک از گروه‌ها و بخش‌های آموزشی یک نفر از اعضای هیأت علمی به عنوان مسؤل دوره توسط گروه/بخش مربوط معرفی می‌شود. مسؤل دوره هماهنگی بین گروهی/بین بخشی برای برگزاری دوره و ارزیابی کارآموزان را انجام داده و رابط گروه/بخش مربوط با معاونت آموزشی/بیمارستان و از طریق آن با کمیته کارآموزی دانشکده می‌باشد.

۵. انجام امور اداری و جاری دوره کارآموزی بر عهده دفتر دوره کارآموزی که در حوزه معاونت آموزش پزشکی عمومی دانشکده فعالیت می‌نماید می‌باشد.

در پایان دوره کارآموزی دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی تهران باید بتواند:

۱. مهارت‌های بالینی

۱. شرح حال جامع، متمرکز بر شکایت بیمار و متناسب با شرایط سنی ویژه (کودکان، سالمندان و زنان باردار) را از بیمار خود اخذ نماید.
۲. معاینات بالینی جامع، متمرکز بر شکایت بیمار، متناسب با شرایط سنی ویژه (کودکان، سالمندان و زنان باردار) و معاینه وضعیت روانی را به شکل صحیح در مورد بیماران خود انجام دهد.
۳. بتواند کلیه اطلاعات مربوط به بیمار بستری و سرپایی را به صورت صحیح ثبت و به شکل مناسب اعم از کتبی و شفاهی ارایه نماید.
۴. بتواند ضرورت انجام پروسیجرهای معمول بالینی، چگونگی، عوارض جانبی و محدودیت‌های آنها را برای بیمار شرح دهد و با نظارت مستقیم سطوح بالاتر و به طور صحیح این پروسیجرها را انجام دهد. فهرست این پروسیجرها در پیوست ۲ آمده است.
۵. بتواند تست‌های آزمایشگاهی ذکر شده در سند توان‌مندی‌ها را به درستی و با رعایت شرایط مندرج در سند توان‌مندی‌های دانش‌آموختگان برای بیماران خود انجام دهد.

۲. مهارت‌های برقراری ارتباط

- توانایی جلب مشارکت و ایجاد رابطه با بیمار و همراهان وی را داشته باشد.
- بتواند از بیمار و همراهان وی اطلاعات لازم را به صورت مناسب جمع‌آوری کند.
- بتواند سازمان‌دهی مطلوبی در مصاحبه خود با بیمار و همراهان وی ایجاد کند.
- بتواند به بیمار و همراهانش اطلاعات و آموزش‌های لازم را در مورد تشخیص، درمان و پیش‌آگهی به طور مناسب ارائه کند.
- توانایی ایجاد رابطه درمانی با بیمار و همراهان وی را داشته باشد.
- بتواند در مورد مشکلات بیمار با همکاران خود به صورت شفاهی، نوشتاری، تلفنی و یا الکترونیکی مشورت کند.
- بتواند در محیط آموزشی و تحت نظارت دستیار و یا عضو هیأت علمی ارتباط مناسبی با سازمان‌های دولتی و غیردولتی مختلف (مانند بیمه، پزشکی قانونی، نظام پزشکی، مسئولین بهداشتی-درمانی و سازمان‌های غیردولتی...) برقرار نماید.
- بتواند ارتباط مناسب و حرفه‌ای با سایر اعضای تیم سلامت برقرار نماید.
- بتواند مهارت‌های لازم برای فعالیت در گروه تیم سلامت را در محیط‌های آموزشی به کار گیرد.
- بتواند با بیمار در شرایط خاص سطح اول (مسائل حساس، اختلاف زبان، تفاوت فرهنگی و...) به طور مستقل ارتباط مناسب برقرار کند.
- بتواند به عنوان عضو تیم درمانی شرایط خاص سطح دوم (مانند بیمار عصبانی و افسرده، دادن خبر بد و...) را شناسایی کند و از سطوح بالاتر، برای حل آن مشکل کمک بگیرد.

۳. مراقبت بیمار (تشخیص، درمان، توانبخشی)

- بتواند موارد اورژانس را از غیراورژانس افتراق دهد و بر حسب شرایط بیمار مراقبت مناسب را ارائه نماید.
- بتواند به عنوان عضو تیم خدمات سلامت، به طور مناسب از بیمار خود مراقبت نماید.
- بتواند بر اساس یافته‌های برگرفته از شرح حال و معاینه، فهرستی از مشکلات و تشخیص‌های افتراقی را تهیه و با یک اتیولوژی یا پاتوژنز ارتباط دهد.
- بتواند برای اثبات یا رد تشخیص‌های افتراقی مطرح شده، با نظارت سطوح بالاتر تست‌های آزمایشگاهی، روش‌های تصویربرداری و اقدامات تشخیصی بالینی لازم را درخواست نماید.
- بتواند نتایج تست‌های آزمایشگاهی، روش‌های تصویربرداری و اقدامات تشخیصی بالینی مرتبط با تظاهرات بالینی و بیماری‌های شایع را تفسیر کند.
- بتواند با تفسیر صحیح اطلاعات به دست آمده از اقدامات درخواستی، محتمل‌ترین تشخیص را برای بیمار مطرح کند.
- بر اساس تشخیص بیماری و با تعیین اهداف مشخص، با نظارت استاد خود برنامه مراقبتی مناسبی مشتعل بر اقدامات دارویی، جراحی، تغذیه‌ای و روان‌شناختی را طراحی نماید.
- بتواند برنامه مراقبتی بیمار خود را با در نظر گرفتن عوامل زیر طراحی کند:
 - ✓ توجه به بیمار به عنوان مجموعه‌ای کامل شامل ابعاد جسمی، روانی و معنوی
 - ✓ فوریت شرایط بیمار و میزان خطری که وی را تهدید می‌کند.
 - ✓ هزینه‌های اقدامات و میزان دسترسی به آنها در شرایط کاری خود
 - ✓ عوارضی که هر یک از روش‌های درمانی به دنبال دارد.
 - ✓ اعتقادات دینی، باورها، نگرانی‌ها، تمایلات و انتظارات بیمار
 - ✓ جنبه‌های اخلاق پزشکی و تعهد حرفه‌ای
- بتواند مواردی را که نیاز به بستری دارد، از موارد سرپایی تفکیک کند.
- بتواند در مورد بیماری‌ها و تظاهرات شایع طبی، جراحی و روان‌پزشکی مراقبت‌های لازم را به بیمار خود ارائه کند.
- محدودیت‌های خود را شناخته و در موارد لزوم از سایر همکاران یا متخصصان مرتبط مشاوره بخواهد یا بیمار را به آنها ارجاع دهد.
- بتواند ضمن پایش سیر بیماری، برنامه مراقبتی بیمار خود را تنظیم نماید.

۴. ارتقای سلامت و پیشگیری

- بتواند طیف سلامتی در سیر طبیعی هر رخداد سلامتی را برای فرد و جمعیت در تماس شناسایی کند.
- بتواند وضعیت کنونی سلامتی فرد و جمعیت در تماس (از جمله تعیین وضعیت همه‌گیری) را با توجه به عوامل مؤثر (از جمله سن، جنس، شغل و...) تعیین کند.
- بتواند به عنوان عضوی از تیم سلامت در اجرا و نقد اقدامات زیر نقش مؤثر و مفید ایفا کند:
- شناسایی عوامل خطر تهدیدکننده سلامتی در فرد و جمعیت در تماس (مانند سیگار، رفتارهای مخاطره آمیز، عوامل محیطی و اقتصادی-اجتماعی و ...)

- مداخلات سلامتی به منظور کاهش اثر عوامل خطر ساز در فرد و جمعیت در تماس شامل پیشگیری‌های سطوح ابتدایی (ممانعت از فراهم آمدن عوامل خطر) و اول (اجتناب از مواجهه با عوامل خطر فراهم آمده و ...)
- بتواند به عنوان عضوی از تیم سلامت در اجرا و نقد اقدامات زیر نقش مؤثر و مفید ایفا کند:
 - a. شناسایی مرحله بالینی بیماری
 - b. شناسایی عوامل تأثیرگذار بر پیش‌آگهی بیماری‌ها
 - c. اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی سطح دوم (غربال‌گری)
 - d. اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی سطح دوم در اطرافیان و جمعیت افراد مبتلا
- اجرا و نقد مداخلات مناسب سلامتی در راستای کنترل همه‌گیری‌های شایع شامل بیماری‌های عفونی، سوانح و حوادث، بیماری‌های قلبی - عروقی، سرطان‌ها و مشکلات سلامت روان
- پیگیری و ارزیابی نتایج مداخلات سلامتی سطح دوم در فرد و جمعیت در تماس

رشد فردی

اهداف کلی:

- با بهره‌گیری از آموزه‌های معنوی و مذهبی، آرامش، توانایی روحی، نگرش مثبت، انگیزه و امید را در خود افزایش دهد.
 - اصول هدف‌گذاری و برنامه‌ریزی را در تنظیم فعالیت‌های خود به کار گیرد.
 - روش اصولی مدیریت روابط بین فردی را بداند و در صورت لزوم به کار بندد.
- اهداف اختصاصی:
- مؤلفه‌های شادکامی و رضایت درونی را بشناسد و آنها را در خود پرورش دهد.
 - با یافتن معناهای خاص زندگی خود، نگرش مثبت، امید و انگیزه را در خود تقویت نماید.
 - اهداف کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت خود را بر اساس خواسته‌ها و نیازها تنظیم نماید.
 - موانع ارتباطی را بشناسد و بتواند از شیوه‌های رابطه کارآمد در جهت پاسخ‌گویی به نیازهای خود و دیگران استفاده نماید.
 - روش‌های حل تعارض را بشناسد و شیوه کارآمد حل اختلاف با دیگران را به کار بندد.
 - آسیب‌های احتمالی در رابطه با غیر هم‌جنس را در خود شناسایی و ملاک‌های انتخاب همسر را با شناخت واقع‌بینانه خود، ارزیابی و مشخص نماید.

تعهد حرفه‌ای، اخلاق و حقوق پزشکی

- رویکرد کل‌نگر به بیمار داشته باشد. به ارزش‌ها، باورها و نگرانی‌ها و نقش اجتماعی بیمار اهمیت بدهد.
- با بیمار و همراهان وی برخورد مشفقانه و محترمانه داشته باشد و وقت کافی برای ملاقات و مشاوره با آنها اختصاص دهد.

- حقوق بیمار، به خصوص حقوق بیمار فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری اعم از استقلال فردی، رازداری و حریم خصوصی را رعایت نماید.
- به محدودیت‌های دانش و مهارت‌های خود واقف باشد و در موارد لزوم از تخصص و تجربه همکاران کمک بگیرد.
- برخورد مناسب و تؤام با احترام با سایر اعضای کادر سلامت داشته باشد.
- همکاری تیمی مناسبی برای ارائه بهترین کیفیت خدمات به بیماران داشته باشد.
- در برخورد با رفتار غیرحرفه‌ای همکاران طبق ضوابط حرفه‌ای عمل کند.
- تبحر لازم در استدلال اخلاقی را کسب کند.
- مسایل اخلاقی را در تعاملات حرفه‌ای خود تشخیص بدهد.

۵. مهارت‌های تصمیم‌گیری، استدلال و حل مسأله

- برای پاسخگویی به سوال بالینی، شواهد مرتبط و موثر را جستجو و ارزیابی کند.
- در مواجهه با بیمار مشکل را تشخیص دهد و آن را به صورت یک سوال قابل پاسخگویی بیان کند.
- برای پاسخگویی به سوال بالینی، در منابع اطلاعاتی مختلف شواهد مرتبط و موثر را (با توجه به نوع، سطوح و درجه بندی شواهد) پیدا کند.
- کیفیت شواهد به دست آمده را با استفاده از انواع چک لیست‌ها ارزیابی کند.
- شواهد را از لحاظ کمی با استفاده از مفاهیم آماری کاربردی در بالین (مانند NNT^7 و LR^8) ارزیابی کند.
- توانایی استفاده از شواهد ثانویه، کتب مرجع، الگوریتم‌ها و راهنماها را داشته باشد.

۶. نظام سلامت و نقش پزشک در آن

- نظام سلامت کشور و اجزای آن را را بشناسد و بتواند در موقعیت‌های مختلف در چارچوب آنها فعالیت کند.
- راهنماها و دستورالعمل‌های نظام سلامت کشور را بشناسد و در موارد مرتبط، خدمات سلامت را بر اساس آنها ارائه کند.
- خدمات با کیفیت ارتقای سلامت، پیش‌گیری، درمان و توانبخشی را به طور مداوم برای جمعیت در تماس ارائه کند.
- برای درمان بیمار، هماهنگی‌ها و پی‌گیری‌های لازم را در تیم سلامت به عمل آورد.
- شیوه زندگی سالم را به خدمت‌گیرنده و خانواده او بیاموزد.
- به جمعیت در تماس، شیوه مراقبت از خود را بیاموزد.
- آموزش‌ها و مشاوره‌های لازم را به تیم سلامت ارائه دهد.
- به عنوان عضوی از تیم سلامت در انجام پژوهش‌های مرتبط با سلامت ایفای نقش کند.
- مصرف خدمات سلامت و منابع واحد را تحلیل و نقد نماید، مراجع و منابع مناسب برای حل مشکلات در این خصوص را بیابد و به شکل مؤثر از آنها استفاده نماید.
- از طریق جلب مشارکت‌های مردمی و همکاری بین‌بخشی از سلامت حمایت کند.
- کسب توانمندی‌های لازم برای ارتقای سلامت در ذی‌نفعان کلیدی را تسهیل کند

7 NNT: Number Need To Treat

8 Likelihood Ratio

توان مندی های دانشجویان در پایان دوره کارآموزی

بر اساس سند توان مندی های دانش آموزان دوره پزشکی عمومی دانشگاه، دانش آموزان این دوره باید در محورهای ۸ گانه زیر واجد توان مندی های تعریف شده ای باشند. کمیته کارآموزی با رایزنی با گروه های آموزشی توان مندی های پایان دوره کارآموزی را با استفاده از همین چارچوب کلی تهیه نموده است. برنامه ریزی تمامی چرخش های آموزشی در این دوره باید به گونه ای باشد که در نهایت دانشجویانی که دوره کارآموزی را پشت سر می گذارند و وارد دوره کارورزی می شوند واجد این توان مندی ها باشند.

محورهای این توان مندی ها عبارتند از:

۱. مهارت های بالینی
۲. مهارت های برقراری ارتباط
۳. مراقبت بیمار (تشخیص، درمان، بازتوانی)
۴. ارتقای سلامت و پیشگیری
۵. رشد فردی
۶. تعهد حرفه ای، اخلاق و حقوق پزشکی
۷. مهارت های تصمیم گیری، استدلال و حل مسأله
۸. نظام سلامت و نقش پزشک در آن

۱. مهارت های بالینی

کارآموز در پایان دوره کارآموزی باید توان مندی لازم را در طیف گسترده مهارت های بالینی، شامل گرفتن شرح حال و معاینه بالینی، ثبت و ارایه اطلاعات پزشکی حاصل از آنها و انجام اقدامات عملی (پروسیجرها) و تست های آزمایشگاهی طبق استانداردهای تعیین شده داشته باشد.

در این جدول منظور از اصطلاحات تماشاگر فعال، انجام دهنده تحت نظارت و بازیگر واقعی به شرح زیر می باشد.

تماشاگر فعال: کارآموز توانمندی مورد نظر را حین انجام کار توسط سطوح بالاتر، فعالانه مشاهده نماید.

تمرین بازیگری: کارآموز توانمندی مورد نظر را تحت نظارت مستقیم سطوح بالاتر تمرین نماید.

بازیگر واقعی: کارآموز بتواند توانمندی مورد نظر را به صورت مستقل انجام دهد.

زیرمجموعه	توان مندی ها	سطح مورد انتظار در پایان دوره کارآموزی	روش آموزش
توانایی گرفتن شرح حال از بیمار، اطرافیان و سایر	۱. اخذ شرح حال کامل و جامع ^۹	انجام مستقل	آموزش رسمی: دوره مطب متولی: داخلی روش آموزش: تم طولی تعیین کند. آموزش حین کار: در هر کورس دانشجویان شرح حال کامل ارائه کنند و بازخورد مناسب دریافت کنند.

^۹ Comprehensive

منابع	۲. اخذ شرح حال متناسب با شرایط سنی ویژه (کودکان، زنان باردار و سالمندان)	انجام مستقل دهنده	شرح حال کودکان: آموزش رسمی: دوره کارآموزی متولی: گروه کودکان آموزش حین کار:
			شرح حال زنان باردار: آموزش رسمی: دوره کارآموزی متولی: گروه زنان آموزش حین کار:
			شرح حال سالمندان: آموزش رسمی: دوره کارآموزی متولی: گروه...؟ آموزش حین کار:
	۳. گرفتن شرح حال متمرکز ^{۱۰} بر شکایت اصلی	انجام مستقل دهنده	آموزش رسمی: در هر بخش آموزشی شرح حال متمرکز به صورت رسمی آموزش داده شود. آموزش حین کار: شرح حال دانشجوی در پرونده بیمار قرار داده شود و در طی راند آموزشی به او فیدبک دهند.
توانایی انجام معاینه بالینی	۱. معاینه فیزیکی عمومی و جامع	انجام مستقل دهنده	آموزش رسمی: دوره مطب متولی آموزش: کورس مربوطه آموزش حین کار: استاد انجام معاینه فیزیکی دانشجوی را در بخش مربوطه مشاهده کرده و فیدبک مناسب دهد.
	۲. معاینه فیزیکی متناسب با شرایط سنی ویژه (کودکان، زنان باردار و سالمندان) با رعایت حریم خصوصی ^{۱۱} بیمار و آگاهی از حدود شرعی مرتبط		معاینه فیزیکی کودکان: آموزش رسمی: دوره کارآموزی متولی: گروه کودکان آموزش حین کار: دانشجوی در بخش مربوطه کودک را معاینه کند و به او فیدبک مناسب داده شود. معاینه فیزیکی زنان باردار: آموزش رسمی: دوره کارآموزی متولی: گروه زنان آموزش حین کار: دانشجوی در بخش مربوطه زن باردار را معاینه کند و به او فیدبک مناسب داده شود. معاینه فیزیکی سالمندان: آموزش رسمی: دوره کارآموزی متولی: گروه...؟ آموزش حین کار: ؟
	۳. معاینه وضعیت روانی و عصبی	انجام مستقل دهنده	معاینه مختصر وضعیت روانی و عصبی آموزش رسمی در دوره مطب متولی: گروه روانپزشکی در قالب درس معاینه فیزیکی اعصاب آموزش حین کار: در شرح حال و معاینه فیزیکی جامع و کامل نسبت به موارد مختصر وضعیت روانی هم فیدبک داده شود.

<p>معاینه کامل وضعیت روانی : آموزش رسمی در دوره کارآموزی متولی: بخش روانپزشکی آموزش حین کار: شرح معاینه کامل کارآموز از وضعیت روانی بیمار در پرونده بیمار قرار بگیرد و اساتید فیدبک مناسب دهند.</p>			
<p>آموزش رسمی: در هر بخش آموزشی معاینه بالینی متمرکز در شرایط اورژانس به صورت رسمی آموزش داده شود. متولی آموزش: گروه آموزشی اورژانس و گروه آموزشی مربوطه آموزش حین کار در موارد اورژانس: کارآموزان شرایط اورژانس را در کشیک های بعد از ظهر در اورژانس بیمارستان ها تمرین کنند. متولی آموزش: بخش مربوطه با هماهنگی با بخش اورژانس</p>	<p>اورژانس: انجام دهنده تحت نظارت</p>	<p>۴. معاینه بالینی متمرکز مبتنی بر شکایت اصلی در شرایط اورژانس و غیراورژانس</p>	
<p>آموزش رسمی: در هر بخش آموزشی معاینه بالینی متمرکز در شرایط غیراورژانس به صورت رسمی آموزش داده شود. متولی آموزش: گروه آموزشی مربوطه آموزش حین کار در موارد غیر اورژانس: کارآموزان شرایط غیر اورژانس را در بخش مربوطه تمرین کنند و به آنها فیدبک مناسب داده شود. متولی آموزش: بخش مربوطه</p>	<p>غیراورژانس: انجام دهنده مستقل</p>		
		<p>۱. کارآموز در پایان دوره کارآموزی باید بتواند اطلاعات مربوط به بیمار بستری و سرپایی را به صورت صحیح ثبت و به شکل مناسب اعم از کتبی و شفاهی ارائه نماید. از جمله این موارد عبارتند از:</p>	<p>ثبت و ارائه اطلاعات</p>
<p>آموزش رسمی: در دوره مطب متولی آموزش: گروه داخلی آموزش حین کار: در روتیشن های دروه کارآموزی دانشجو یافته های اولیه را در پرونده ثبت کند و فیدبک مناسب داده شود متولی آموزش: بخش مربوطه</p>	<p>انجام دهنده مستقل</p>	<p>• نوشتن پرونده (از جمله یافته های اولیه)</p>	
<p>آموزش رسمی: در دوره کارآموزی در بخش مربوطه متولی آموزش: گروه آموزشی مربوطه آموزش حین کار: این مورد در پرونده بیمار توسط دانشجو ثبت شود و فیدبک داده شود.</p>	<p>انجام دهنده مستقل</p>	<p>• سیر پیشرفت بیماری</p>	
<p>آموزش رسمی: در دوره کارآموزی در بخش مربوطه متولی آموزش: گروه آموزشی مربوطه</p>	<p>انجام دهنده تحت نظارت</p>	<p>▪ نوشتن دستورات و خلاصه پرونده</p>	

آموزش حین کار: در بخش مربوطه فیریک مناسب داده شود.			
در قالب تم طولی در اوایل دوره کارآموزی (۱۶ هفته اول) متولی آموزش: مرکز مهارت‌های بالینی با همکاری گروه های آموزشی آموزش حین کار: این مورد در پرونده بیمار توسط دانشجو ثبت شود و فیدبک داده شود.	انجام‌دهنده تحت نظارت	• نوشتن مشاوره	
در قالب تم طولی در اوایل دوره کارآموزی (۱۶ هفته اول) متولی آموزش: مرکز مهارت‌های بالینی با همکاری گروه های آموزشی آموزش حین کار: این مورد در پرونده بیمار توسط دانشجو ثبت شود و فیدبک داده شود.	انجام‌دهنده تحت نظارت	• نوشتن برگه اعزام و ارجاع	
در قالب تم طولی در اوایل دوره کارآموزی (۱۶ هفته اول) متولی آموزش: مرکز مهارت‌های بالینی با همکاری گروه های آموزشی آموزش حین کار: این مورد در پرونده بیمار توسط دانشجو ثبت شود و فیدبک داده شود.	انجام دهنده تحت نظارت (پروسیجرهایی که می تواند انجام دهد)	• نوشتن شرح پروسیجرها	
در قالب تم طولی در اوایل دوره کارآموزی (۱۶ هفته اول) متولی آموزش: مرکز مهارت‌های بالینی با همکاری گروه های آموزشی آموزش حین کار: این مورد در پرونده بیمار توسط دانشجو ثبت شود و فیدبک داده شود.	انجام‌دهنده تحت نظارت	• نوشتن گواهی فوت	
		۱. دانش‌آموخته دانشگاه باید بتواند ضرورت انجام پروسیجرهای معمول بالینی، چگونگی، عوارض جانبی و محدودیت‌های آنها را برای بیمار شرح دهد و با نظارت مستقیم سطوح بالاتر و به طور صحیح این پروسیجرها را انجام دهد. پروسیجرهای معمول بالینی مشتمل بر موارد زیر است:	توانایی انجام اقدامات عملی (پروسیجرها)
متولی آموزش: داخلی و جراحی	انجام‌دهنده مستقل	• گرفتن نمونه خون وریدی	
متولی آموزش: عفونی	انجام‌دهنده مستقل	• خون‌گیری به منظور انجام کشت خون	
داخلی و اطفال	انجام‌دهنده مستقل	• خون‌گیری مویرگی در بزرگسال و اطفال و استفاده از گلوکومتر و آموزش استفاده از آن	
داخلی و اطفال	تمرین بازیگری	• خون‌گیری شریانی به منظور اندازه‌گیری گازهای شریانی	
داخلی و جراحی	انجام‌دهنده مستقل	• برقراری راه وریدی محیطی	

داخلی	انجام‌دهنده مستقل	• تزریق انسولین و آموزش انجام آن
تزریق داخل پوست: عفونی تزریق زیرجلدی، عضلانی و وریدی: داخلی و جراحی	انجام‌دهنده مستقل	• تزریق: داخل پوست، زیرجلدی، عضلانی و وریدی
جراحی	انجام‌دهنده مستقل	• انجام بی حسی موضعی
جراحی		• اداره راه هوایی
بیهوشی در داخلی یا جراحی	انجام‌دهنده مستقل	• احیای قلبی - ریوی پایه
بیهوشی در داخلی یا جراحی	تماشاگر فعال	• احیای قلبی - ریوی پیشرفته
بیهوشی در داخلی یا جراحی	تماشاگر فعال	• دفیبریلاسیون قلبی
بیهوشی در داخلی یا جراحی	انجام‌دهنده تحت نظارت	• خارج کردن جسم خارجی از راه هوایی (با مانور هایملیش ^{۱۲} و ...)
جراحی	انجام‌دهنده تحت نظارت	• توراکوستومی با سوزن در پنوموتوراکس فشارنده
گوش و حلق و بینی	تماشاگر فعال	• کریکوتیروتومی
داخلی	انجام‌دهنده تحت نظارت	• توراکوستنز
داخلی	انجام‌دهنده تحت نظارت	• پاراستنز شکمی
عفونی	انجام دهنده مستقل	• احتیاطات استاندارد به منظور کنترل عفونت به ویژه کار کردن در شرایط استریل
جراحی	انجام دهنده مستقل	• کنترل خونریزی شدید خارجی
جراحی	انجام دهنده مستقل	• بخیه کردن و برداشتن بخیه پوستی
جراحی	انجام دهنده مستقل	• بانسمان و مراقبت از زخم
جراحی	انجام‌دهنده تحت	• اداره زخم سوختگی در مرحله حاد

^{۱۲} Heimlich maneuver

	نظارت	
اورولوژی	انجام دهنده مستقل	• تعبیه و خارج کردن کاتتر مثانه
اطفال	انجام دهنده تحت نظارت	• پونکسیون سوپراپوبیک
زنان	انجام دهنده تحت نظارت	• اداره زایمان طبیعی
زنان	انجام دهنده تحت نظارت	• تخلیه سقط ناقص با پنس جفت
زنان	انجام دهنده تحت نظارت	• مانورهای کنترل خونریزی بعد از زایمان
زنان	انجام دهنده مستقل	• انجام پاپ اسمیر
عفونی و اطفال: مسئول آموزش	انجام دهنده تحت نظارت	• انجام پونکسیون لومبر
جراحی	انجام دهنده مستقل	• حمل و نقل بیمار مصدوم
ارتوپدی	انجام دهنده مستقل	• آتل گیری و بانداژ
داخلی	انجام دهنده تحت نظارت	• انجام آسپیراسیون مایع مفصلی زانو
داخلی	انجام دهنده مستقل	• استفاده از افشانه ^{۱۳} و آموزش استفاده از آن به بیمار
داخلی و جراحی و اطفال	انجام دهنده مستقل	• استفاده از وسایل مونیتورینگ همودینامیک
جراحی و اطفال	انجام دهنده مستقل	• تعبیه رکتال تیوب
داخلی و جراحی	انجام دهنده مستقل	• فرار دادن لوله معده از راه بینی
گوش و حلق و بینی	انجام دهنده مستقل	• تامپون قدامی بینی

چشم	انجام‌دهنده مستقل	• خارج کردن جسم خارجی ساده از حلق	
گوش و حلق و بینی	انجام‌دهنده مستقل	• خارج کردن سرومن از گوش	
چشم	انجام‌دهنده مستقل	• شستشوی چشم با سالین	
		۲. دانش‌آموخته دانشگاه بهتر است توانایی انجام پروسیجرهای زیر را کسب نماید:	
بیهوشی در داخلی و یا جراحی	تماشاگر فعال	• استفاده مقدماتی از ونتیلاتور	
قلب	تماشاگر فعال	• تعبیه پیس میکر خارجی	
چشم	انجام‌دهنده تحت نظارت	• خارج کردن جسم خارجی سطحی از چشم با اسلیت لمپ	
جراحی	انجام‌دهنده تحت نظارت	• تخلیه هماتوم زیر ناخن	
جراحی	تماشاگر فعال	• توراکوستومی با لوله	
ارولوژی	تماشاگر فعال	• ختنه	
چشم	تماشاگر فعال	• تونومتری چشم	
ارتوپدی	انجام‌دهنده تحت نظارت	• جا اندازی در رفتگی شانه	
ارتوپدی	انجام‌دهنده تحت نظارت	• تراکشن پوستی شکستگی‌های اندام تحتانی	
ارتوپدی	انجام‌دهنده تحت نظارت	• گچ گیری اندام	
		۱. کارآموز در پایان دوره کارآموزی باید بتواند با نظارت مستقیم سطوح بالاتر تست‌های آزمایشگاهی و تشخیصی معمول را انجام دهد و از لزوم انجام آنها و محدودیت‌ها و تفسیر اولیه آنان مطلع باشد. این تست‌ها مشتمل بر موارد زیر می‌باشند:	
عفونی	انجام‌دهنده مستقل	• نمونه‌گیری برای انجام آزمایش‌ها به روش صحیح (مانند نمونه‌گیری خون،	
عفونی، گوش و حلق و بینی	انجام‌دهنده مستقل	• حلق،	

• ادرار	انجام‌دهنده مستقل	داخلی، اطفال
• مرطوب واژینال ^۴)	انجام‌دهنده مستقل	زنان
• تست توبرکولین	انجام‌دهنده مستقل	عفونی
• رنگ آمیزی گرم	انجام‌دهنده تحت نظارت	عفونی
• الکتروکاردیوگرافی	انجام‌دهنده مستقل	داخلی، قلب
• اسمیر خون محیطی	انجام‌دهنده مستقل	داخلی
• تست ادراری بارداری	انجام‌دهنده تحت نظارت	زنان
• تست سیلان و انعقاد خون	انجام‌دهنده مستقل	داخلی

۲. مراقبت بیمار (تشخیص، درمان، بازتوانی)

دانش‌آموخته دانشگاه باید با داشتن نگاه کل‌نگر به بیمار توانایی تهیه فهرستی از مشکلات بیمار و تشخیص‌های افتراقی، انتخاب روش تشخیصی مناسب و تعیین برنامه مراقبتی به منظور دستیابی به اهداف مورد نظر در مواجهه با مشکل بیمار را داشته باشد. در ضمن وی باید بتواند شرایط خاصی را که نیاز به مشاوره یا ارجاع به متخصص مربوطه است، تشخیص دهد.

از دانش‌آموخته دانشگاه انتظار می‌رود بتواند در جنبه‌های مهم مراقبت از بیمار از جمله اقدامات طبی و جراحی، تجویز دارو، تغذیه، مراقبت در موارد حاد و مزمن و اورژانس، کنترل درد و بازتوانی، توانایی‌های خود را نشان دهد.

زیرمجموعه	توان‌مندی‌ها	سطح مورد انتظار در پایان دوره کارآموزی	روش آموزش
اصول کلی مراقبت از بیمار	۱. بتواند موارد اورژانس را از غیراورژانس افتراق دهد و بر حسب شرایط بیمار مراقبت مناسب را ارائه نماید.	انجام‌دهنده مستقل	آموزش رسمی: این اصول در ۱۶ هفته اول دور کارآموزی (پکیج آموزشی مربوط به این دوره دوازده زمانی یک روز در هفته) در قالب یک کلاس درس و یا یک case این موارد با دانشجویان مرور شود. متولی آموزش رسمی: آموزش حین کار: در هر بخش متناسب با بخش
	۲. بتواند به عنوان عضو تیم خدمات سلامت، به طور مناسب از بیمار خود مراقبت نماید.	انجام‌دهنده مستقل	
	۳. بتواند بر اساس یافته‌های برگرفته از شرح حال و معاینه، فهرستی از مشکلات و تشخیص‌های افتراقی را تهیه و با یک اتیولوژی یا پاتوژنز ارتباط دهد.	انجام‌دهنده مستقل	
	۴. بتواند برای اثبات یا رد تشخیص‌های افتراقی مطرح شده، تست‌های آزمایشگاهی، روش‌های تصویربرداری و اقدامات تشخیصی بالینی لازم را	انجام‌دهنده مستقل	

^۴ Wet mount

مربوطه متولی آموزش: بخش مربوطه		درخواست نماید.	
	انجام‌دهنده مستقل	۵. بتواند نتایج تست‌های آزمایشگاهی، روش‌های تصویربرداری و اقدامات تشخیصی بالینی مرتبط با تظاهرات بالینی و بیماری‌های شایع را تفسیر کند.	
	انجام‌دهنده مستقل	۶. بتواند با تفسیر صحیح اطلاعات به دست آمده از اقدامات درخواستی، محتمل‌ترین تشخیص را برای بیمار مطرح کند.	
	انجام‌دهنده تحت نظارت	۷. بر اساس تشخیص بیماری و با تعیین اهداف مشخص، برنامه مراقبتی مناسبی مشتمل بر اقدامات دارویی، جراحی، تغذیه‌ای و روان‌شناختی را طراحی نماید.	
	انجام‌دهنده تحت نظارت	۸. بتواند برنامه مراقبتی بیمار خود را با در نظر گرفتن عوامل زیر طراحی کند: <ul style="list-style-type: none"> • توجه به بیمار به عنوان مجموعه‌ای کامل شامل ابعاد جسمی، روانی و معنوی • فوریت شرایط بیمار و میزان خطری که وی را تهدید می‌کند. • هزینه‌های اقدامات و میزان دسترسی به آنها در شرایط کاری خود • عوارضی که هر یک از روش‌های درمانی به دنبال دارد. • اعتقادات دینی، باورها، نگرانی‌ها، تمایلات و انتظارات بیمار • جنبه‌های اخلاق پزشکی و تعهد حرفه‌ای 	
	انجام‌دهنده تحت نظارت	۹. بتواند مواردی را که نیاز به بستری دارد، از موارد سرپایی تفکیک کند.	
	انجام دهنده مستقل	۱۰. بتواند در مورد بیماری‌ها و تظاهرات شایع طبی، جراحی و روان‌پزشکی مراقبت‌های لازم را به بیمار خود ارایه کند.	
	انجام‌دهنده تحت نظارت	۱۱. محدودیت‌های خود را شناخته و در موارد لزوم از سایر همکاران یا متخصصان مرتبط مشاوره بخواهد یا بیمار را به آنها ارجاع دهد.	
	انجام‌دهنده تحت نظارت	۱۲. بتواند ضمن پایش سیر بیماری، برنامه مراقبتی بیمار خود را تنظیم نماید.	

فهرست مهارت های بالینی مربوط به بخش های بالینی

"پیشنهاد شده توسط کمیته کارآموزی، کارورزی"

مهارت بالینی	گروه آموزشی متولی آموزش
گرفتن نمونه خون وریدی	داخلی و جراحی
برقراری راه وریدی	
قرار دادن لوله معده از راه بینی	
تزریق: زیرجلدی، عضلانی و وریدی	
تزریق انسولین و آموزش انجام آن	داخلی
توراکوستنز	
پاراستنز شکمی	
انجام آسپیراسیون مایع مفصلی زانو	
استفاده از افشانه ^{۱۵} و آموزش استفاده از آن به بیمار	
استفاده از گلوکومتر و آموزش استفاده از آن	
نمونه گیری ادرار	
اسمیر خون محیطی	
تست سیلان و انعقاد خون	
خون گیری مویرگی در بزرگسالان و اطفال	
خون گیری شریانی به منظور اندازه گیری گازهای شریانی	
نمونه گیری ادرار	
تزریق داخل پوست	عفونی
خون گیری به منظور انجام کشت خون	
احتیاطات استاندارد به منظور کنترل عفونت به ویژه کار کردن در شرایط استریل	
انجام پونکسیون لومبر	
تست توبرکولین	
رنگ آمیزی گرم	
انجام تست های آزمایشگاهی به منظور نمونه گیری خون، نمونه گیری حلق،	

انجام بی حسی موضعی	جراحی
توراکوستومی با سوزن در پنوموتوراکس فشارنده	
کنترل خونریزی شدید خارجی	
بخیه کردن و برداشتن بخیه پوستی	
پانسمان و مراقبت از زخم	
اداره زخم سوختگی در مرحله حاد	
کنترل خونریزی شدید خارجی	
بخیه کردن و برداشتن بخیه	
پانسمان و مراقبت از زخم	
اداره زخم سوختگی در مرحله حاد	
تخلیه هماتوم زیر ناخن	
توراکوستومی با لوله	
حمل و نقل بیمار مصدوم	بیهوشی یا اورژانس
تعبیه رکتال تیوب	
اداره راه هوایی	
احیای قلبی ریوی پایه	
خارج کردن جسم خارجی از راه هوایی (با مانور هایملیش و ...)	
احیای قلبی ریوی پیشرفته (کارورزی)	
دفیبریلاسیون قلبی (کارورزی)	
استفاده مقدماتی از ونتیلاتور (کارورزی)	اورولوژی
استفاده از وسایل مونیتورینگ همودینامیک (کارورزی)	
تعبیه و خارج کردن کاتتر مثانه	
ختنه (کارورزی)	اطفال
تخلیه مثانه از طریق پونکسیون سوپراپوبیک	
تعبیه رکتال تیوب	
انجام لومبار پانکچر	زنان
اداره زایمان طبیعی	
مانورهای کنترل خونریزی پس از زایمان	
تخلیه سقط ناقص با پنس جفت	
انجام پاپ اسمیر	
نمونه گیری مرطوب واژینال	ارتوپدی
آتل گیری و بانداژ	
جا اندازی در رفتگی شانه	

گچ گیری اندام	
تراکشن پوستی شکستگی های اندام تحتانی	
شستشوی چشم با سالین	چشم
خارج کردن جسم خارجی سطحی از چشم با اسلیت لمپ	
تونومتری چشم (کارورزی)	
کریکوتیروتومی (کارورزی)	گوش و حلق و بینی
تامپون قدامی بینی	
خارج کردن جسم خارجی ساده از حلق	
خارج کردن سرومن از گوش	
تعبیه پیس میکس خارجی (کارورزی)	قلب
الکتروکاردیوگرافی	

فهرست تظاهرات بالینی شایع بیماران مراجعه کننده به پزشکان عمومی

پیشنهاد شده توسط کمیته کارآموزی و کارورزی

تب و تشنج	بخش اطفال	۱.
استفراغ		۲.
اسهال		۳.
شکم درد		۴.
پایش مراحل رشد، قد غیرطبیعی، اختلال رشد		۵.
زردی نوزادی		۶.
واکسیناسیون		۷.
کم خونی		۸.
بی‌اشتهایی		۹.
ضعف/ خستگی		۱۰.
درخواست چک آپ (غربالگری)		۱۱.
توصیه‌های سلامت (شامل رژیم غذایی، ورزش، سلامت روان و ...)		۱۲.
توصیه‌های مسافرتی		۱۳.
کم خونی	بخش داخلی	۱۴.
بی‌اشتهایی		۱۵.
ضعف/ خستگی		۱۶.
درخواست چک آپ (غربالگری)		۱۷.
توصیه‌های سلامت در رده های سنی مختلف (شامل رژیم غذایی، ورزش، سلامت روان و ...)		۱۸.
تغییرات وزن (افزایش وزن یا کاهش وزن)		۱۹.
توصیه‌های مسافرتی		۲۰.
کمردرد		بخش داخلی
گردن درد	۲۲.	
تورم/ درد مفصل	۲۳.	

درد عضلانی / ضعف عضلانی		۲۴	
سوءهاضمه	بخش داخلی	۲۵	
استفراغ		۲۶	
زردی		۲۷	
اتساع شکم		۲۸	
شکم درد		۲۹	
یبوست		۳۰	
اسهال		۳۱	
اشکال در بلع		۳۲	
خونریزی از دستگاه گوارش (GIB)		۳۳	
زردی در بزرگسالان		۳۴	
خونریزی از رکتوم / ملنا		۳۵	
سرفه / خلط / هموپتیزی		بخش داخلی	۳۶
سیانوز			۳۷
تنگی نفس / خس / خس سینه (ویز) / زجر تنفسی	۳۸		
چربی خون بالا	بخش داخلی	۳۹	
قند خون غیرطبیعی		۴۰	
تب و راش	بخش عفونی	۴۱	
تب		۴۲	
توده گردنی		۴۳	
لنفادنوپاتی / اسپلنومگالی		۴۴	
تغییر سطح هوشیاری / کما		۴۵	
سرگیجه (Vertigo/Dizziness)	بخش نورولوژی	۴۶	
سنکوپ / faint		۴۷	
سردرد		۴۸	
اختلالات حرکتی / لرزش		۴۹	
اختلالات حسی (گزگز / مورمور)		۵۰	
پارزی و پلژی اندام		۵۱	
تشنج		۵۲	

ادم	بخش قلب و عروق	۵۳.	
تپش قلب		۵۴.	
افزایش فشار خون		۵۵.	
دهیدراتاسیون / هیپوولمی		۵۶.	
درد قفسه سینه		۵۷.	
ایست قلبی / ریوی		۵۸.	
توده پستان / درد پستان		۵۹.	
تروما		۶۰.	
سوختگی	بخش جراحی	۶۱.	
زخم‌ها		۶۲.	
شکم درد حاد		۶۳.	
شکم درد مزمن		۶۴.	
درد و خونریزی در ناحیه آنورکتال		۶۵.	
کاهش شنوایی		۶۶.	
وزوز گوش		۶۷.	
گوش درد	بخش گوش و حلق و بینی	۶۸.	
ضایعات داخل دهانی		۶۹.	
گلودرد		۷۰.	
خون دماغ		۷۱.	
عفونت های دستگاه تنفسی فوقانی (URI)		۷۲.	
اختلالات قاعدگی		بخش زنان و زایمان	۷۳.
حاملگی / مراقبت قبل از تولد			۷۴.
خونریزی واژینال در بارداری	۷۵.		
تجاوز جنسی / بهداشت جنسی	۷۶.		
درد زایمان	۷۷.		
خونریزی غیرطبیعی از واژن	۷۸.		
ترشح واژینال	۷۹.		
تنظیم خانواده	۸۰.		
یائسگی	۸۱.		

سوزش ادرار/ تکرر ادرار	بخش اورولوژی	۸۲.
درد بیضه/ تورم بیضه یا اسکروتوم		۸۳.
اختلالات جنسی		۸۴.
شب ادراری (Enuresis)		۸۵.
پلی اوری/ ناکچوری		۸۶.
احتباس ادرار		۸۷.
فتق		۸۸.
هماچوری		۸۹.
اختلال دید		بخش چشم
قرمزی/ ترشح چشم	۹۱.	
درد/ سوزش چشم	۹۲.	
پرخاشگری	بخش روان پزشکی	۹۳.
افکار/ اقدام به خودکشی/ آسیب به خود		۹۴.
وابستگی و سوء مصرف مواد/ اعتیاد		۹۵.
سایکوز/ توهم و هذیان		۹۶.
افسردگی/ سوگ		۹۷.
مانیا		۹۸.
تغییرات رفتاری در سالمندان		۹۹.
اختلالات اضطرابی/ وسواس		۱۰۰.
فراموشی		۱۰۱.
اختلال خواب		۱۰۲.
دیلبیریوم	۱۰۳.	
خارش	بخش پوست	۱۰۴.
ریزش مو		۱۰۵.
شوره سر		۱۰۶.
بثورات پوستی		۱۰۷.
زخم‌های پوستی (ulcer)		۱۰۸.
پرمویی		۱۰۹.
اختلالات تعریق		۱۱۰.

آکنه	۱۱۱
تغییر رنگ پوست	۱۱۲
اختلالات مربوط به ناخن	۱۱۳
مراجعات زیبایی	۱۱۴